

Článok blahoslaveného Jána Pavla I. mesiac pred jeho zvolením za pápeža

V nedeľu, 4. septembra 2022 predsedal pápež František v bazilike svätého Petra obradu blahorečenia Jána Pavla I., Albina Lucianiho. V roku 1978 kardinál Luciani napísal do časopisu Gazzettino di Venezia článok o duchu, ktorý šíril svätý Josemaría: posväcovať prácu a odpovedať na všeobecné povolanie ku svätosti každého kresťana.

17.01.2023

Gazzettino di Venezia, 25.7.1978

V roku 1941 Španiel Victor Garcíá Hoz po tom, ako sa vyspovedal, počul, že mu hovoria: „Boh ťa volá na cesty kontemplácie.“ Prekvapilo ho to. Predtým vždy počúval, že kontemplácia je niečo, čo je iba pre svätcov na ceste mystického života, dosiahnuteľná iba málo vyvolenými, ľuďmi, ktorí sú svetu vzdialení. „Ja naopak,“ píše Hoz, „som bol vtedy ženatý, mal som dve alebo tri deti a čakali sme ďalšie. Musel som pracovať, aby som uživil rodinu.“

Kto bol ten revolučný spovedník, ktorý odložil tradičné zábrany a vytýčil mystické méty aj pre ženatých a vydaté? Bol to Josemaría Escrivá, španielsky kňaz, ktorý zomrel v Ríme v roku 1975 ako 73-ročný. Známy je

hlavne ako zakladateľ Opus Dei, asociácie rozšírenej po celom svete, ktorej sa médiá dosť často venovali, ale s mnohými nepresnosťami. Čo v skutočnosti robia a kto sú členovia Opus Dei? Sám zakladateľ to v roku 1967 vyjadril takto: „Sme maličké percento kňazov, ktorí predtým vykonávali laickú profesiu alebo remeslo; veľké množstvo svetských kňazov z mnohých diecéz sveta; a veľké množstvo mužov a žien rôznych národností, jazykov a rás, ktorí sa živia svojou profesionálnou prácou, väčšina z nich sú vydaté či ženatí, mnohí ďalší sú slobodní, podieľajúci sa spolu so svojimi spoluobčanmi na vážnej úlohe urobiť súčasnú spoločnosť ľudskejšou a spravodlivejšou; v ušľachtilom zápase pri prekonávaní každodenných ťažkostí a s osobnou zodpovednosťou spolu s ostatnými ľuďmi sa podieľajú na úspechoch a porážkach, snažia sa plniť si svoje povinnosti a uplatňovať svoje

sociálne a občianske práva. A to všetko úplne prirodzene, ako každý svedomitý kresťan, bez akéhokoľvek pocitu vyvolenosti; sú súčasťou celku s ostatnými a snažia sa zachytiť božské záblesky, ktoré sa odrážajú aj v tých najobyčajnejších skutočnostiach.“

Jednoducho vyjadrené, „najobyčajnejšie skutočnosti“ sú práce, ktoré musíme každý deň vykonávať; „božské záblesky, ktoré sa odrážajú“ je svätý život, o ktorý sa máme snažiť. Escrivá de Balaguer v súlade s evanjeliom stále opakoval: „Kristus od nás nevyžaduje kúsok dobra, ale veľa dobra. Ale chce, aby sme ho dosiahli nie nejakými mimoriadnymi činmi, ale obyčajnými skutkami, aj keď spôsob, akým ich vykonáme, obyčajný nebude.“

Vonku na ulici, v kancelárii, v továrni sa krok za krokom stávame svätými,

keď si riadne plníme svoje povinnosti z lásky k Bohu a radostne tak, že každodenná práca nie je „každodenným nešťastím“, ale „každodenným úsmevom“.

Toto v podobnom duchu učil už pred viac ako tristo rokmi svätý František Saleský. Jeden kazateľ spálil na kazateľnici knihu, v ktorej svätec vysvetľoval, že za určitých podmienok je tanec povolený a dokonca v nej bola celá kapitola venovaná „počestnosti manželského lôžka“. Escrivá de Balaguer v mnohých ohľadoch Františka Saleského prekonáva. Aj svätý František Saleský háji svätosť pre všetkých, ale zdá sa, že učí iba „spiritualitu laikov“, kým Escrivá požaduje „spiritualitu laickú“. To znamená, že František takmer vždy predkladá laikom tie isté prostriedky, ale vhodne upravené, ktoré praktikujú rehoľníci. Escrivá je radikálnejší: rovno hovorí – v

dobrom zmysle – posväcovanie „zhmotniť, materializovať“. Podľa neho je to samotná materiálna, hmotná práca, ktorá sa musí premeniť na modlitbu a svätosť.

Povestný barón Prášil rozprával legendu o monštruóznom zajacovi, ktorý mal dva rady nôh: štyri pod bruchom a štyri vzadu.

Prenasledovali ho lovci a keď ho už takmer dohnali, zajac sa obrátil a pokračoval v behu s čerstvými nohami. Pre zakladateľa Opus Dei je monštruózny život tých kresťanov, ktorí chcú praktizovať dvojaký štýl života: jedným „radom“ by boli modlitby k Bohu a druhým „radom“ práca, zábava a rodinný život pre seba samých. Nie, hovorí Escrivá, život je jediný, musí sa posväcovať celý. Preto hovorí o „zhmotnenej“ spiritualite.

A hovorí tiež o spravodlivom a potrebnom „antiklerikalizme“ v tom

zmysle, že laici nemôžu používať techniky a zastávať funkcie, ktoré majú kňazi alebo rehoľníci, a naopak. Domnievam sa, že tento „antiklerikalizmus“ zdedil od svojich predkov, zvlášť od svojho otca – gentlemana v každom smere, pracovitého, horlivého kresťan, zamilovaného do svojej ženy, so stálym úsmevom. „Pamätám si ho vždy pokojného,“ napísal jeho syn, „jemu vďačím za povolanie... Preto som „paternalista“.“ Ďalší „antiklerikálny“ podnet dostal pravdepodobne pri príprave svojej dizertačnej práce z kánonického práva o ženskom cisterciánskom kláštore Las Huelgas blízko Burgosu. Tu bola matka predstavená zároveň aj prelátom, dočasnou správkyňou kláštora, nemocnice, konventov, kostolov a príľahlých obcí s kráľovskou a kvázi-biskupskou jurisdikciou a právomocami. Hotové monštrum aj pre nespočetné protikladné a prekrývajúce sa

povinnosti. Tieto práce, takto nakopené, veľmi nezapadali – ako hovoril Escrivá – do konceptu Božích prác. Pretože – hovorieval – ako môže byť nejaká práca „Božia“, ak je vykonaná v rýchlosti, zle a neodborne? Murár, architekt, lekár, profesor ..., ako môže byť svätý, keď nie je tiež dobrým murárom, dobrým architektom, dobrým lekárom, dobrým profesorom? V rovnakom duchu napísal v roku 1949 Gilson: „Hovoria nám, že to bola viera, ktorá postavila v stredoveku tieto katedrály; súhlasím ... ale aj geometria tu má svoje miesto. „Viera a geometria, viera a práca poriadne odvedená, idú podľa Escrivu ruka v ruke: sú to dve krídla svätosti.

František Saleský zveril svoje myšlienky do kníh. Escrivá urobil to isté, ale iba v danom okamihu – keď mu znenazdania napadla nejaká myšlienka alebo významná veta, bez prerušenia konverzácie vybral

maličký zápisník a rýchlo si slovo alebo riadok zapísal a neskôr použil v knihe.

Jeho veľký duchovný projekt bol podporovaný jeho knihami rozšírenými po celom svete a tiež usilovnou činnosťou pri riadení asociácie Opus Dei. Ako hovorí príslovie: „Dajte klinec Aragóncovi a on ho pribije svojou hlavou.“ Ale „ja som Aragónc“, písal, „človek musí byť húževnatý“. Nestrácal ani minútu času. V Španielsku pred občianskou vojnou, počas nej i po nej robil všetko: od vyučovania vysokoškolákov po varenie, upratovanie izieb, ustielanie postelí, starostlivosť o chorých. „S hrdosťou môžem povedať, že som strávil tisíce hodín spovedaním detí v chudobných štvrtiach Madridu. Prichádzali s dlhými sviečkami pod nosom. Najprv som im musel vyčistiť nos a potom trochu aj tie ich ubolené duše.“ Z tohto vidno, že „úsmev

každého dňa“ naozaj žil. Toto sú tiež jeho slová: „Na smrť unavený som si išiel ľahnúť. Ráno, pri vstávaní, ešte neodpočínutý, som si hovoril:

Josemaría, pred raňajkami si ešte trochu zdriemneš. A keď som vyšiel von, dodal som, s myšlienkami na prácu, ktorá ma v ten deň čakala: Josemaría tá opäť podviedol.“

Ale jeho hlavnou a veľkou úlohou, prácou, bolo založenie a ďalší rozvoj Opus Dei. Názov vznikol náhodou. „Treba pracovať tvrdo: je to dielo Božie,“ povedal mu ktosi. „To je ten správny názov – povedal si –, nie moje dielo, ale Božie, Opus Dei. Toto dielo mu rástlo pred očami, rozšírilo sa na všetky kontinenty: vtedy začal s cestami na rôzne kontinenty, zakladal centrá a usporadúval konferencie. Rozsah, počet a kvalita členov Opus Dei viedla k postoju, že tu ide o moc, o slepú poslušnosť členov. Opak je však pravdou: existuje iba túžba po svätosti, ale

radostne, v duchu služby a s veľkou slobodou.

„Sme ekumenickí, Svätý Otče, ale nenaučili sme sa ekumenizmu od vašej Svätosti,“ dovolil si jedného dňa povedať Escrivá pápežovi Jánovi. Ten sa pousmial: vedel, že od roku 1950 malo Opus Dei povolenie Pia XII. prijímať ako spolupracovníkov nekatolíkov a nekresťanov.

Keď bol Escrivá ešte študentom, fajčil. Po prijatí do seminára daroval fajky a tabak vrátnikovi a už nikdy nefajčil. Ale v deň, keď boli vysvätení prví traja kňazi Opus Dei, povedal: „Ja nefajčím, vy traja tiež nie – a obrátil sa na otca Álvara – musíš fajčiť ty, pretože ak nebudeš, vaši bratia by si mohli myslieť, že tabak je zlý, a ja chcem, aby sa ostatní v tomto necítali nijako nútení a ak majú chuť, nech fajčia.“ Niekedy sa stane, že niektorý z členov Opus Dei sa dostane na dôležitú pozíciu – jediná

pomoc členom Opus Dei je, aby ich rozhodnutie bolo slobodné a zodpovedné – je to iba ich vec a nie vec Opus Dei. Keď v roku 1957 jedna vysoko postavená osoba poslala Escrivovi blahoželanie, pretože jeden člen bol v Španielsku vymenovaný za ministra, dostala dosť suchopárnu odpoveď: „Prečo by mi malo záležať na tom, či je ministrom alebo smetiárom? Záleží mi iba na tom, aby sa svojou prácou posväcoval.“

V tejto odpovedi je ukrytý celý Escrivá a celý duch Opus Dei: aby sa človek posväcoval svojou prácou; aj keby bol ministrom..., ak bol postavený do tejto pozície, nech sa skutočne posväcuje. Na ostatnom príliš nezáleží.

jana-pavla-i-mesiac-pred-jeho-
zvolenim-za-papeza/ (30.03.2026)